

7.97x31.7	1	עמוד 26	ישראל היום! - כותרת	01/06/2020	73185978-8
למשפט פלילי וקרימינולוגיה המרכז האקדמי למשפט ועסקי - 26330					

בועז סנג'רו

די בהכרעה, ההטפה מיותרת

בשבוע שעבר פרסמו שופטי ביהמ"ש העליון את נימוקיהם לרחיית העתירות נגד הטלת הרכבת הממשלה על בנימין נתניהו ונגד ההסכם הקואליציוני. רובם המכריע של י"א חברי ההרכב המורחב הבינו היטב את תפקידם, ולא חרגו ממנו ומסמכותם. ההחלטה המשותפת מבהירה שמבחינת תנאי הכשירות הקבועים בחוק, כתב אישום התלוי ועומד כנגד חבר כנסת אינו מונע את הטלת הרכבת הממשלה עליו ואת עמידתו בראשה.

אמנם בג"ץ מחזיק עדיין בהלכת הרע"פ פנחסי הלא רצויה "כשירות לחוד ושיקול דעת לחוד", שבהתאם לה נפסלו מינויים של שרים וראשי רשויות מקומיות תוך כרוסום בהזקת החפות, ובעטייה אף נוצרה מציאות שבה יש המנסים שוב ושוב להשתמש במערכת המשפט כדי להדיח נבחרי ציבור מתפקידיהם. אלא שבאשר להרכבת הממשלה קובי עים כל השופטים נכונה ש"התערבות חיצונית בהליך זה יש בה משום פגיעה מהותית בעקרון הכרעת הרוכ העומד בכסיס שיטת המשטר שלנו".

בלטה בהריגותה הנמקת השופט מנחם מוזו: "המציאות בה נאשם בפלילים בעבירות חמורות מתחום טוהר המידות מקים ממשלה ועומד בראשה, מעוררת קושי ציבורי-מוסרי שקשה להפריז בעוצמתו. מציאות כזו משקפת משבר חברתי וכשל מוסרי של החברה ושל המערכת הפוליטית בישראל".

תפקיד השופט לא מציב אותו בעמדה שבה הוא אמור להטיף בפסק דין על "משבר חברתי וכשל מוסרי של החברה", בהתייחסו לחברה שבמסגרתה הוא מכהן

אבקש להגן על ציבור הבוחרים מפני האשמה זו. רא-שית, הציבור יודע שנתניהו עשוי להימצא זכאי במשפטו וכי עומדת לו חזקת החפות. שנית, הציבור קיבל רושם, נכון או מוטעה, שבמשך שנים "חיפשו" את נתניהו וחגגו כל חקירה נוספת באמצעות ייחוד מספר עגול כגון "תיק 1,000", "תיק 4,000" וביחד 10,000... שלישית, הציבור קרא פרשנויות שלפיהן לא מדובר באישום רגיל בשוחד רגיל, אלא כדי לאפשר אותו מבקשת הפרקליטות להרחיב את גרי עבירת השוחד ולקבוע תקדים משפטי. רביעית, הציבור גם יודע שהעבירה "מרמה והפרת אמונים" (שמ"שום מה מוצגת בתקשורת כשתי עבירות, בשל ו' החיבור) היא עבירה מעורפלת ורחבת היקף, עד כי קשה לתאר איש ציבור שאם נבחן אלפי החלטות שלו מבעד לזכר כית מגדלת, לא נוכל לחשוך באשר לכמה מהן ב"הפרת אמונים", שכלל אינה מוגדרת בחוק. חמישית, כמחצית מהציבור סבורים שמדובר בראש ממשלה מצוין, המנהל היטב את ענייני המדינה, וכי יש לאפשר לו לבצע את תפקידיו ולא להחליפו באמצעות המשפט הפלילי במי קום באמצעות בחירות. הסקר הטוב ביותר בעניין זה הוא תוצאות הבחירות האחרונות.

כפי שציין השופט ניל הנרל: "הבחירות הן האירוע המכונן של הפוליטיקה היומיומית. הדמוקרטיה מעלה על נס את השוויון בין כל הבוחרים – קול אחד לכל אחד... לא ניתן לומר כי השאלה מי יהיה ראש הממשלה לאחר הבחירות נעי למה מעיניו של הבוחר. נהפוך הוא: שאלה זו עמדה במרכז". אך השופט מוזו כנראה איננו מרוצה מבחירת העם. נזכרתי בתגובתו של יצחק בן-אהרון למהפך 77: "עם כל הכבוד שאנו מייחסים להכרעתו של העם, אם אמנם זו ההכרעה, אינני מוכן לכבד אותה". תפקיד השופט איננו מציב אותו בעמדה שבה הוא אמור להטיף בפסק דין: "משבר חברתי וכשל מוסרי של החברה", בהתייחסו לחברה שבמסגרתה הוא מכהן כשופט.

פרופ' בועז סנג'רו מלמד במרכז האקדמי למשפט ולעסקים ובמכללה האקדמית ספיר ומייסד האתר "ביקורת מערכת המשפט הפלילי"